

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовао комисију:		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1. Проф. др Клеут Јелена	ванредна професорка	Комуникологија, 2020. година
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Нови Сад		председница
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2. Проф. др Милинков Смиљана	ванредна професорка	Новинарство, 2021. година
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Нови Сад		чланица
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3. Доц. др Лендак-Кабок Каролина	доценткиња	Социјални рад и социјална политика, 2020. година
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Нови Сад		менторка, чланица
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ		
1. Име, име једног родитеља, презиме: Зорана, Зоран, Јоксимовић Шабаз		
2. Датум рођења, општина, држава: 22. 08. 1983. Вршац, Србија		
3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: Факултет техничких наука, мастер студије, мастер инжењер управљања ризиком од катастрофалних догађаја и пожара Факултет техничких наука, мастер студије, мастер инжењер менаџмента људских ресурса		
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија:		

2010. Родне студије

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

“Дискурс извештавања у информативним емисијама јавног сервиса
Војводине о предизборној кампањи 2016. године из родне перспективе”

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл.

Дисертација “Дискурс извештавања у информативним емисијама јавног сервиса Војводине о предизборној кампањи 2016. године из родне перспективе” образлаже постојање система неравноправне медијске промоције жена на пољу политике у односу на мушкарце, а током предизборне кампање 2016. године у информативним емисијама Радио-телевизије Војводине.

Докторска дисертација је написана на 251 страни. Састоји се од увода, тринаест поглавља, закључка и прегледа литературе и електронских извора. Иза насловне стране налазе се захвалница, кључне документацијске информације на српском и енглеском језику и садржај. На крају дисертације је обавезан образац плана третмана података. У раду је садржана 61 табела, 1 слика и 4 графикона.

Уводна разматрања разрађена су на првих девет страна дисертације. Прво поглавље „Моћ медија и утицај на аудиторијум“ (10-20) у својој структури садржи потпоглавље 1.1. наслова „Да ли медији могу бити политички неутрални, чијим интересима служе и да ли их контролишу елите?“

Друго поглавље „Жене у медијима“ (21-44) преглед теме разрађује кроз пет наслова: „Феминистичка критика медија“, „Жене у медијима Републике Србије“, „Да ли медијски језик разликује жене и мушкарце?“ и „Медијски третман политичарки“ уз „Медијски третман политичарки Србије“.

Треће поглавље „Утицај традиционалних образаца на савремено деловање система“ (45-56) кроз потпоглавља пружа преглед тема „Инструисање према друштвеним нормама са аспекта рода“, „Стратегија ретрадиционализма“ и „Детектовање мизогиније са савременог демографског аспекта“.

Преглед легислативе на коју се позива истраживање садржано у дисертацији обрађен је у четвртом поглављу „Правни инструменти и институционални механизми родне равноправности у Србији“ (57-80) следећим редом:

4. 1. Увођење родне равноправности у јавне политике
4. 2. Законски оквир родне равноправности у Србији
4. 3. Законски оквир родне равноправности на политичком пољу јавног деловања
4. 4. Медијски закони и примена у пракси
4. 5. Примена законске регулативе током парламентарних избора 2016. године

Кроз пето поглавље „Жене некад и жене у транзицији – традиционално деловање система на обликовање женске друштвене позиције“ (81-93), описује се „Родни режим као апарат за доделу друштвених улога“, „Инструментализација система и другости“ и статус „Жене између традиције и модернизације?“

Шесто поглавље теоретског прегледа, „Жене у политици - феминистичка критика“ (94-119) написано је у три потпоглавља и додатна три поднаслова. „Родни аспект политичког дискурса“ из „Политике једнаких могућности и Политичких партија као детерминанти политичке (не)једнакости“, „Општи

образац искључености жена из политичког поља транзиције“ уз „Жене у политици Републике Србије“ и „Политичке кандидаткиње у јавном дискурсу“.

Поглавља од седмог до једанаестог (120-129) обухватају образложење о потребама истраживања, предмет и задатак истраживања, општи циљ истраживања са посебним циљевима истраживања, хипотезе (почетна и пратеће) и методе и корпус истраживања (метод, корпус истраживања – начин избора, величина и конструкција узорка, јединица анализе и инструмент истраживања).

Дванаесто поглавље „Контексти“ (130-136) односи се на друштвено-политички контекст, контекст медија РТВ и контекст анализираних емисија „Војвођански дневник“, „Радар“ и „Сучељавање“.

Резултати истраживања приказани су у тринаестом поглављу (137-202) кроз критичку анализу дискурса уређивачке политике медија из перспективе рода након чега кандидаткиња износи закључна разматрања (203-208). Завршни део дисертације укључује преглед „Литературе“ (209-226) и „Електронских извора“ (226-234).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У Уводу дисертације описан је контекст и значај истраживања, утврђен задатак дисертације и изнете хипотезе. Кандидаткиња указује да се у научном пољу родних студија тежи материјализацији и дефинисању невидљивих образаца друштвеног и појединачног деловања које треба да доведе до промене институционалних и политичких пракси без којих није достижан живот у демократији и једнакости.

Кандидаткиња образлаже постојање система неравноправне медијске промоције жена на пољу политике у односу на мушкарце.

Парламентарни избори 2016. године су први избори које је Република Србија дочекала као земља кандидат за приступање Европској унији (са прва два отворена поглавља у том процесу: поглавље 32 о финансијској контроли и 35 о нормализацији односа са Приштином) и први избори након регулаторне реформе из 2014. године, која је подразумевала усвајање три велика медијска закона у складу са стандардима Европске уније (усвојени су закон о јавном информисању и медијима, о електронским медијима и о јавним медијским сервисима).

Родно неизбалансирано медијско деловање широког је спектра, али за потребе истраживања ове дисертације посматран је предизборни период парламентарних избора у Републици Србији 2016. године. Резултати истраживања указују на постојање мизогиније уређивачке политике изабраног медијског сервиса, Радио-телевизије Војводине.

Анализе медијског садржаја са аспекта рода на нашим просторима доказују процентуалну маргинализацију жена, изузев примера где је жена гетоизована, па је статистички видљива, али само у улози која јој је традиционално додељена. Дисертација се не бави квалитетом медијског садржаја одабраног медија осим искључиво из перспективе рода, односно питањем да ли су у анализираном медијском садржају потврђени или превазиђени родни стереотопи којима наше друштво ограничава слику жене и да ли се доминантни дискурс формира по мушком моделу што указује на његову позицију моћи, те другости жене у нашем друштву.

Општи циљ истраживања је деконструкција уређивачке политике информативног програма јавног сервиса Радио-телевизије Војводине у току предизборне политичке кампање 2016. са фокусом на презентовање кандидаткиња и стварање родно стереотипног медијског идентитета политичарки у Србији.

Истраживачко упориште рада засновано је на претпоставци да су жене подзаступљене у медијским садржајима политичког предизборног програма који се емитује на телевизији. У раду се обрађује проблематика репрезентације политичких кандидаткиња и моделовање идентитета жене у политици кроз контекст медијског времена обезбеђеног политичаркама, (не) заинтересованошћу медија за мишљење жена политичарки (кроз директне исказе и интервјуе, а не кроз цитате и спомињања) и доминантним позиционирањем политичарки у стереотипно женским областима. Анализирани су телевизијски прилози централне-информативне и две колажно-магазинске емисије Радио-телевизије Војводине - националне телевизије која подлеже званичној медијској легислативи. Узорковање

је вршено у периоду предизборне кампање 2016. године.

Задатак истраживања је најпре мапирање, потом систематизација и на послетку анализа садржаја медијских производа наведеног медија. Кандидаткиња истражује на који се начин моделира садржај пласиран аудиторијуму у контексту репрезентовања и конструисања женског идентитета.

Почетна хипотеза је да су политичарке подзаступљене у предизборној кампањи у односу на мушке колеге, уз пет пратећих хипотеза.

Дисертација нуди разумевање начина како се медијско представљање обнавља и производи норме друштвеног живота кроз призму политике као изабране професије и указује на принцип категорисања жене као другости у владајућим идеологијама и њима својственим медијским праксама.

Теоријски оквир рада ослања се на шест поглавља. Свако од њих потребно је ради разумевања резултата као уније скупова друштвено-културолошко-економских препрека женске политичке ситуације.

У првом поглављу „Моћ медија и утицај на аудиторијум“ теорије на које се кандидаткиња позива у поглављу битне су за разумевање утицаја/последика који медији изврше на аудиторијум пласирањем одабраног садржаја.

Начин на који се презентује садржај, избор теме и актера као релевантних саговорника/ца уколико је увек истог обрасца, формира слику друштва о том садржају. Посматрано из другог контекста можемо рећи да уколико постоји одређен став друштва, чија се коректност не доводи у питање, тада се у медијима он и одражава. Кандидаткиња у овом поглављу поставља питање „Да ли медији могу бити политички неутрални, чијим интересима служе и да ли их контролишу елите?“. Прво поглавље објашњава процесе у креирању слике стварности и навођењу аудиторијума при прихватању образаца патријархалне традиције.

Друго поглавље разматра положај жене у медијима водећи се феминистичком критиком, положајем жена у српским медијима, употребом родно осетљивог језика, медијским третманом политичарки и праксом домаћих медија при креирању слике жене у политици. Женско ћутање у медијима има дубље узроке од неравноправне заступљености у професијама моћи и угледа. Нудећи га као образац медији поткопавају равноправност полова и доприносе опстанку стереотипа и сексистичког третмана жена у појединим врстама програма и рубрика. Политичарке и политичари су почели са доношењем закона и политика како би успоставили равноправност жена и мушкараца у медијима, али се то показало недовољним за исправљање неједнакости и медијске невидљивости жена.

Традиционалним обрасцима као детерминантама деловања савременог система кандидаткиња се бави у трећем поглављу, објашњавајући човека као социјално биће укорењено у традицији. Традиција помаже очувању идентитета једног народа и истовремено доприноси формирању јасне слике живљења тог народа у будућности. Право знање о значају традиције и њеној друштвеној релеванцији може се формирати у одговору на питање колико је женама из различитих друштвених група тешко да изађу из стереотипне родне сфере у којој су вековима одгајане и формиране. Поглавље прати три поднаслова „Инструисање према

друштвеним нормама са аспекта рода“, „Стратегија ретрадиционализма“ где је описан незавидан положај жена у земљама транзиције у којој се и Србија налази и „Детектовање мизогиније са савременог демографског аспекта“.

Четврто поглавље „Правни инструменти и институционални механизми родне равноправности у Србији“ садржи податке о законској регулативи у домену медија и равноправности полова - Европској повељи о једнакости мушкараца и жена у локалном животу, Закону о равноправности полова, Националном акционом плану НАП 1325, Међународним политичким документима Четврте светске конференције УН 1995, Закону о родној равноправности, итд... Легислатива је испраћена кроз преглед увођења родне равноправности у јавне политике, законски оквир родне равноправности у Србији, законски оквир родне равноправности на политичком пољу јавног деловања, медијске законе и примену у пракси, као и примену законске регулативе током парламентарних избора 2016. године. Током предизборне кампање и истраживања, кандидаткиња је пратила ситуацију коју је изазвало Регулаторно тело за електронске медије (РЕМ). У правилнику о обавезама извештавања током предизборне кампање обавеза је Радио-телевизије Србије и Радио-телевизије Војводине да у свом програму равномерно и без дискриминације представе све изборне листе и кандидате. Према закону. РЕМ је дужан да контролише рад пружалаца медијских услуга у време предизборне кампање, а према статуту рад РЕМ-а мора бити јаван. Необјављивањем извештаја о надзору емитера у току кампање за парламентарне изборе 2016. године, РЕМ је или прекршио закон и није уопште контролисао рад медија у предизборној кампањи или је прекршио статут одбијањем да резултате те контроле кроз извештај учини јавним. Регулаторно тело за електронске медије је по налогу Повереника, саопштило да није у могућности да Независном удружењу новинара Србије (НУНС) достави извештај о надзору над радом емитера током предизборне кампање за парламентарне изборе 2016. године, јер тражени извештај не постоји.

Пето поглавље помаже у разумевању традиционалног деловања система на обликовање женске друштвене позиције. Износи чињенице како су жене живеле, како су одгајане, шта је у њиховим обрасцима понашања укоренењено и на који начин се боре за равноправне позиције. Родне разлике рефлектују различите одговоре институција према мушкарцима и женама, а учешће жена у политичкој арени је један од главних показатеља отворености, демократичности и развијености тих институција. Кроз три поднаслова: „Родни режим као апарат за доделу друштвених улога“, „Инструментализација система и другости“ и „Жене између традиције и модернизације“ кандидаткиња указује на то да се родне неједнакости препознају у приватној сфери кроз породичне односе, хијарархију одлучивања и поделу радних активности, финансија и власништва, а у јавној сфери кроз третман званичних институција према мушкарцима, женама и другим маргинализованим друштвеним групама.

Шесто поглавље је преглед феминистичке критике женског положаја на политичком пољу јавног деловања. Друштвени и политички контекст одређује модел партиципације и репрезентације жена у политици. Он дефинише и функционална и структурална ограничења жена и у њиховом индивидуалном и у колективном деловању. Искљученост жена из политике има корене у њеној

глобалној друштвеној искључености и не мења се само декоративним повећањем броја жена у политичким круговима. У овом поглављу кандидаткиња је сагледала глобални контекст, културне баријере, структуре политичких система, изборних система, разлике у идеологијама широм света, процентуалне односе мушкараца и жена на политичким позицијама и младе ефекте афирмативних мера, односно политичких родних квота и реалност њихове примене. Испраћен је родни аспект политичког дискурса, политика једнаких могућности, политичке партије као детерминанта политичке (не)једнакости, општи образац искључености жена са политичког поља транзиције, жене у политици Републике Србије и политичке кандидаткиње у јавном дискурсу. Акцент је на борби за политичко учешће жена у земљама транзиције, посебно на положају жена у Републици Србији. Дискриминација политичарки у медијском садржају угледа се на родне улоге из приватне сфере. Отворено питање поглавља јесте да ли је правна родна равноправност и стварна, животна једнакост? Неравноправан положај жена у политичкој арени представља и озбиљну институционалну дискриминацију.

Кандидаткиња указује на то да транспарентност родне једнакости током политичких кампања и медијска подршка једнакости граде другачији вредносни систем друштва тако да се женски политички допринос препознаје на нивоу професионалног достигнућа, а не као квота без праве суштине. Женска видљивост током политичке кампање идејно води ка већем броју жена у политичкој јавној сфери.

Основни метод истраживања била је квантитативно-квалитативна анализа садржаја, заснована на теоретском оквиру који је за упориште има критичку анализу дискурса одабраног медија. Критичка анализа медијског дискурса веома је продуктивна у родном контексту медијске репродукције моћи и не-равноправности према женама као маргинализованеј друштвеној групи.

Садржај је анализиран на основу кодног протокола квантитативно, а на основу квантитативних података обрађиван је садржај и квалитативно, анализом три различите телевизијске емисије, што је додатни истраживачки изазов који представља систематско праћење медијског садржаја, посматрање деловања медија који за циљ има њихов опис, критички преглед и оцену. У истраживању је заступљена квантитативно-квалитативна анализа садржаја, која омогућава егзактност, проверљивост и поузданост података.

У савременим истраживањима сазрело је схватање да научне анализе нису потпуне уколико се само објективно констатује неко стање или проблем. Задатак је научника/ца и да обезбеде практичну примену свог рада у циљу напретка друштва, што се може учинити заузимањем одређене позиције и слањем критичке поруке и препоруке друштву о односу према проблему који се проучава. Истраживањем кандидаткиња образлаже из ког разлога је женски род супериоран/инфериоран у одређеним медијским категоријама у области политике и тако одговара на проблемска питања постављена на почетку рада.

У закључку кандидаткиња потврђује водећу и пратеће хипотезе. Препознаје дискриминацију и деконструира медијску уређивачку политику и препознаје њене спреге са општим друштвеним дискурсом, те пружа могућност обарања парадигме

о жени по мери друштва. Улога медија у креирању друштвене свести и постављања приватних и јавних норми је посведочена, а кандидаткиња увиђа широко поље неистраженог критичког деловања. Наводи да би анализе медијског садржаја требало да буду што дубље и детаљне да би се потпуно оголео однос између идеологије, медијског дискурса, политике и друштва у целини. Предлаже и позива на ородњавање институција, едукацију медијских радника као битних креатора онога што наше друштво јесте, едукацију аудиторијума и стално инсистирање на примени закона са разумевањем његовог значаја.

У последњих неколико година кандидаткиња се посветила истраживањима репрезентације жена у медијима, а пре тога се интересовала за утицај стереотипа при каријерном развоју жена. Корпус првог истраживања садржао је разнолику дневну штампу. Резултати су потврдили хипотезе о гетоизацији жена у родно стереотипне области, о употреби негативних и еротских конотација уз женска имена, потпуно искључење жена маргинализованих друштвених група и дискриминацију жена у областима политике, економије и привреде. Прво истраживање резултирало је следећим које је било базирано на тражењу било какве репрезентације жена Ромкиња у дневној штампи (резултат је био мањи од 1%). Затим је уследило истраживање медијске репрезентације жена у војсци у часопису Министарства одбране Војске Србије, одабран на основу тематског поља којим се бави и актуелних закона којима подлеже као медиј самостално и као медиј институције, потписнице управо тих закона.

Допринос овог истраживања студијама рода огледа се у указивању на утицај патријархата на андроцентризам медијско-телевизијског садржаја који пружа перманентни подстицај укоренавању стереотипних родних улога, те тиме спречава женски политички развој и умањује значај постојеће партиципације. Истраживање указује на чињенице да медији не пружају отпор друштвеним нормама ни упркос низу правних инструмената и институционалних механизма, насталих у те сврхе.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду уредника часописа о томе.

1. Joksimović, Z. (2016). Prisustvo političkih kandidatkinja u medijskim izveštajima Radio-televizije Vojvodine u predizbornom periodu. U Pralica, D., & Šinković, N. (ur.), *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene VI*, 146-156. Mostovi medijskog obrazovanja. Novi Sad: Filozofski fakultet.
2. Shabazz Joksimović, Z. & Cvetković, S. (2022). Predstavljanje žena u magazinu „Odbrana” Ministarstva odbrane i Vojske Srbije—analiza diskursa iz perspektive roda. *CM: Communication and Media*, 17(1), 31-54.

3. Šabaz Joksimović, Z. (2021). Socijal-demografske karakteristike plavljenih područja Banja Luke sa teoretskim osvrtom na aspekt roda. *Zbornik radova Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu*, 36(8), 1459-1462.
4. Joksimović, Z. (2014). Prikaz Romkinja u dnevnoj štampi. U Valić Nedeljković, D. & Pralica, D. (ur.), *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene IV*, 93-101. Novi Sad: Filozofski fakultet.
5. Joksimović, Z. (2013). Žena kao subjekt novinskog teksta. U Valić Nedeljković, D. & Pralica, D. (ur.), *Digitalne medijske tehnologije i društveno-obrazovne promene III*, 315-328. Novi Sad: Filozofski fakultet.
6. Joksimović, Z. (2012). Usvajanje rodnih stereotipa i njihov uticaj na profesionalni razvoj žena. U Gajić, O. (ur.), *Kvalitet obrazovnog sistema Srbije u evropskoj perspektivi*, knjiga 2, 189-202. Novi Sad: Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu.
7. Joksimović, Z. (2011). Rod kao determinanta izbora zanimanja. U Gajić, O. (ur.), *Kvalitet obrazovnog sistema Srbije u evropskoj perspektivi*, knjiga 1, 435-450. Novi Sad: Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu.
8. Joksimović, Z., & Joksimović, Z. (2007). Uloga osnovne škole u izboru zanimanja. *Norma*, 12(1), 63-76

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Дисертација нуди увид у деконструкцију медијске уређивачке политике кроз научни метод и адекватно теоретско упориште, а у циљу препознавања и отклањања родне дискриминације из јавних медијских и политичких сфера. У дисертацији кандидаткиња идентификује детерминанте женске маргинализације на политичком пољу деловања и у медијској репрезентацијској пракси, без поштовања постојећег законског оквира.

У докторској дисертацији кандидаткиња је показала негативан утицај медијског деловања на промоцију политичких кандидаткиња у односу на политичке кандидате мушкарце.

Резултати су показали подзаступљеност жена политичких кандидаткиња у предизборној кампањи у односу на мушке колеге и изузетно низак проценат жена бираних за главне субјекте постављених тема, са гетоизацијом у стереотипним областима. Број секунди у којима се чује мишљење политичких кандидаткиња је изузетно низак, а пред саме парламентарне изборе нестаје.

Анализом медијског садржаја одабраног јавног медијског сервиса који подлеже свим наведним медијским и законима родне равноправности, кандидаткиња доказује да је број женских субјеката у односу на број мушких, ван предизборног и у предизборном блоку вести, значајно мањи. Резултат потврђује да су жене политичарке подзаступљене у предизборној кампањи у односу на мушке колеге. Изван предизборног блока вести женски субјекти су само једна четвртина медијских субјеката. У изборном блоку вести током политичке промоције кандидата и кандидаткиња тај однос је драстично промењен те је жена политичких субјеката десет пута мање од мушких политичких субјеката.

Политичарке су подзаступљене у предизборној кампањи у односу на мушке колеге; у ниском проценту су главни субјекти политичког медијског садржаја; политичарке без обзира на високу позицију у расподели друштвене моћи на којој се налазе, увек су доминантно заступљене само у стереотипно “женским” областима (теме о култури, здравству, социјалним питањима); медијска заинтересованост за мишљење женског субјекта је мала посматрано кроз секунде у којима се чује њихово мишљење. Политичарке су заступљеније у првој половини предизборне кампање у односу на другу половину кампање пред саме изборе. Само једном је жена политичарка говорила на тему предизборне кампање (40 секунди) и једном на тему економије и привреде (20 секунди). Оба пута у првој половини предизборног периода. Сва остала појављивања женских субјеката током предизборног периода била су одговори на социјална питања, на тему здравства, здравља и социјалне сигурности, а затим на теме страдања током ратних злочина у прошлости и образовања.

У другој половини предизборног периода на кључна политичка питања - предизборна кампања, политика и делатност власти, економија и привреда, пољопривреда, свет и Србија и евроинтеграције, жене не говоре уопште.

У Влади Републике Србије за време посматраних парламентарних избора биле су

четири министарке које су водиле значајне ресоре – грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, државне управе и локалне самоуправе, пољопривреде и заштите животне средине и министарка без портфеља задужена за европске интеграције. Након избора, у августу 2016. године, изабране су још две министарке – правде и демографије и популационе политике, док је министарство пољопривреде преузео мушкарац. Иако су жене на позицијама од изузетног финансијског значаја и управе судством, у медијима је заступљен стереотип о женама, те аудиторјум као бирачко тело министарке може доживети само као тренутни изузетак.

Кандидаткиња нуди описе друштвеног стања и наслеђа са више аспеката кроз поглавља дисертације како би приближила разлоге перманентне маргинализације и гетоизације жена. Она указује на постојеће стање на пољима јавног деловања, на дугогодишњу значајну легислативу и на разлоге њене изузетно споре и недовољне имплементације. Медијска пракса која је перманентно присутна и облино рабљена је употреба жена као „украшних субјеката“ било да су теме политичке, економске или из групе осталих предизборних питања. Неке странке препознале су у предизборној кампањи потенцијал женског политичког ангажовања али и саме странке делују по патријархалном моделу и жене користе као декоративну квоту на путу ка циљу. Кандидаткиња доказује да је од изузетног значаја оспорити уврежено мишљење о родним улогама, мапирати га и трајно уклонити из медијских садржаја, еминентних институција и прихватљивих језичких норми.

Медијска подзаступљеност политичарки је суштински њихова дискриминација те се тиме крше и њихова људска и женска права загарантована Универзалном декларацијом о људским правима (1948), према којој свако има право да шири и прима информације, те пласира своје идеје у јавност. Чинећи жене у политици невидљивим, медији доприносе њиховом лошијем пласману у изборним процесима, тиме што њихове идеје и залагања нису доступни потенцијалним гласачима. Дакле, медијска невидљивост жена у политици има много дубље импликације, она суштински узрокује кршење људских права жена при учествовању у јавним пословима.

Резултати истраживања за потребе дисертације указују на изражену одсутност жена из медијског простора посвећеног политичким темама на Првом програму Радио-телевизије Војводине током предизборног периода за парламентарне изборе 2016. године, како у централној информативној емисији тако и у емисијама колажног-магазинског типа.

Феминистичка борба напредује микрокорацима, улажући изузетне напоре ка апсолутној родној равноправности као циљу, јер и након деценија освешћивања савремене културе, медији су и даље у загрљају патријархалних норми и конзервативних центара моћи. Идеологија женске искључености одржава се сталном производњом унутар културолошко-политичко-економског оквира, а перманентном репродукцијом посредством медија. Квантитативна анализа женске политичке партиципације и медијске промоције броји низак резултат, а тек дубља анализа указује да је и тако низак, тај број декоративан и осликава андроцентризам нашег друштва.

Допринос овог истраживања студијама рода огледа се у указивању на утицај

патријархата на андроцентризам медијско-телевизијског садржаја који пружа перманентни подстицај укорјењавању стереотипних родних улога, те тиме спречава женски политички развој и умањује значај постојеће партиципације. Истраживање указује на чињенице да медији не пружају отпор друштвеним нормама ни упркос низу правних инструмената и институционалних механизма, насталих у те сврхе.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Комисија даје високу оцену самом концепту и дизајну истраживања, методолошком приступу и научном доприносу које је ово интердисциплинарно истраживање пружило, повећавајући фондус научног знања из области родних студија и новинарства.

Провера оригиналности применом софтвера iThenticate показала је подударање са доступним изворима од 36%. Унутар ових поклапања налазе се адекватно референцирани академски извори и екстензивно наведени чланови закона и правилника у области медија и родне равноправности. Појединачно највише поклапање, од 3%, потиче из радова саме кандидаткиње. Комисија у више наврата констатује да су директни извори третирани као парафразе, те да се на неколико места извори не наводе.

Напомена: докторска дисертација је прошла проверу оригиналности применом софтвера за детекцију плагијаризма iThenticate.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Да, текст докторске дисертације је у складу са образложењем садржаним у пријави теме и пружа одговор на сва истраживачка питања која су у пријави наведена.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Да, дисертација садржи адекватан увод, квалитетан преглед теоријског оквира, јасно дефинисни предмет и циљ истраживања, детаљан приказ методологије и истраживачке грађе, адекватно приказне и анализирани резултате истраживања, као и научно засноване закључке и препоруке. На списку литературе налазе се све библиографске јединице које су цитиране у тексту дисертације. На основу тога, Комисија закључује да дисертација има све битне елементе које научни рад овакве врсте треба да садржи.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци?

Дисертација осветљује дискриминацију и деконструише медијску уређивачку политику и препознаје њене спреге са општим друштвеним дискурсом, те пружа могућност оспоравања парадигме о жени по мери друштва. Улога медија у креирању друштвене свести и постављања приватних и јавних норми је посведочена, док дисертација указује на недостатак критичког проматрања ефеката

медијских садржаја на друштво из родне перспективе. Резултати истраживања указују на то да би анализе медијског садржаја требале би бити што дубље и детаљне да би се потпуно оголео однос између идеологије, медијског дискурса, политике и друштва у целини. Дисертација предлаже и позива на ородњавање институција, едукацију медијских радника као битних креатора онога што наше друштво јесте, едукацију аудиторијума и стално инсистирање на примени закона са разумевањем његовог значаја.

4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања?

Дисертација не садржи суштинске нити формалне недостатке.

X ПРЕДЛОГ:

На основу наведеног, комисија предлаже:

- а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана;
- б) да се докторска дисертација врати кандидату на дораду (да се допуни односно измени);
- в) да се докторска дисертација одбије.

Место и датум: Нови Сад, 21. 04. 2023. г.

1. Проф. др Јелена Клеут
_____, председница

2. Проф. др Смиљана Милинков
_____, чланица

3. Доц. др Каролина Лендак-Кабок
_____, чланица

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.